

XACRA SOCIAL

Els serveis socials denuncien que els falten mitjans i personal: hi ha llistes d'espera de fins a tres mesos per a cases d'acollida, cosa que obliga moltes dones a tornar amb l'agressor al no poder esperar tant de temps.

Sense mitjans contra la violència masclista

Ferran Nadeu

ELISENDA COLELL
Barcelona

En menys de dos mesos, 18 dones han mort assassinades per les seves parelles o exparelles a Espanya, quatre a Catalunya. Uns dels mesos més mortífers des que hi ha registres. Les polseres que adverteixen sobre la localització de l'agressor, una de les solucions que assenyala el Ministeri de l'Interior, no funcionen correctament. I a més deixen de banda el 80% de les víctimes mortals, que mai denuncien. Els experts afirmen que és clau potenciar els serveis socials que ajuden a sortir de la situació de violència. És el punt feble del sistema: els professionals denuncien que els falten mitjans i personal. Hi ha llistes d'espera de fins a tres mesos per a cases d'acollida i fins i tot d'un mes per a visites psicològiques. Les rendes socials no cobreixen les seves necessitats. «Les dones no poden aguantar tant de temps, moltes acaben tornant amb l'agressor», expliquen treballadors d'aquests serveis.

«¿On vaig amb els nens?». És la pregunta que es fan les dones quan decideixen fugir. Perquè a banda de les pallisses o el terror que pateixen, l'aïllament i la dependència econòmica de l'agressor és un denominador comú de moltes. «És un salt al buit, moltes denuncien quan hi ha una situació límit. Però no tenen ni saben on poden anar», assenyala Ester Garcia, advocada especialista en violència de gènere que assessora gratuïtament algunes dones. Moltes s'imaginen que el mosso que les atengui a comissaria les escoltarà i els oferirà

Una dona i la seva filla, en una habitació del Centre d'Urgències i Emergències Socials de Barcelona.

un pis per començar una vida nova. Però no funciona així.

Independentment de si han denunciat o no, hi ha una xarxa de serveis gratuïts de la Generalitat i de l'Ajuntament de Barcelona a la qual poden accedir. Però tenen llacunes. Ho constaten les oenagés. «La majoria de les dones que ens arriben ja han passat per aquests recursos però no han trobat resposta. Falta pressupost i ho cobrim nosaltres

com podem i amb míseres subvencions», adverteix Elisa Covelo, coordinadora de l'associació Helia. «Com a societat, els diem que truquin, que denunciïn. Però després, quan fan el pas, s'han d'esperar. Necessiten rapidesa», demana Silvia Moreira, tècnica de l'entitat.

Els professionals denuncien a EL PERIÓDICO la falta de mitjans i de personal, que provoca una saturació de casos i obliga que les dones s'ha-

gin d'esperar setmanes, fins i tot mesos. Dana Machado és membre del Col·legi de Treball Social de Catalunya, i treballadora d'aquesta xarxa pública. «Donem una resposta individual: però hi ha elements comuns, com l'aïllament social, la dificultat d'obtenir ajudes... Parlem de dones que fa anys que estan aïllades i controlades pels seus agressors», remarca. «Fa un any, les dones esperaven una setmana per ser ateses

en un primer moment. Ara s'està allargant a un mes», afegeix. «Hem de resoldre-ho, la demora de la primera cita hauria de ser d'una setmana, 10 dies, però no d'un mes», assumeix Laia Rosich, directora general per a l'erradicació de la violència de gènere de la Conselleria d'Igualtat i Feminismes.

Ajudes econòmiques

Els grans problemes que assenyala Machado són la dificultat d'accedir a ajudes econòmiques o a l'ocupació. «És vital: en molts casos depenien econòmicament de l'agressor», destaca. La RAI, l'ajuda que depèn del Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE), no arriba als 500 euros. «En alguns casos ho aconseguïen complementar amb la renda garantida, però no a totes els hi concedeixen», continua. I el cas més greu és el de les dones migrants sense permís de residència ni ocupació, que no tenen dret a pràcticament cap prestació.

«Moltes dones el que necessiten i volen és treballar», afegeix. I aquest és un dels greuges més importants de la xarxa. El 2014, amb les retallades del Govern d'Artur Mas, els SIES van prescindir de la figura de l'insertor laboral. «És imprescindible, perquè fa anys que moltes dones no treballen, sense formar-se...», insisteix. Per la seva banda, Rosich explica que aquesta tasca ja es practica des del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC), però admet que potser s'ha de «revisar el model».

Atenció psicològica

En l'atenció psicològica les llistes d'espera també són habituals. «Per a la primera visita estem do-

Dades sobre els feminicidis

1.188

dones han mort a Espanya per violència de gènere des de l'1 de gener del 2003 fins a l'actualitat

49

van ser assassinades el 2022

20,4%

dels agressors s'acaben suïcidant

38

menors es van quedar orfes el 2022 per violència de gènere

2.056

equips contra els mals tractes es van instal·lar l'any passat

24-25

Dilluns, 30 de gener del 2023

el Periódico

Font: Govern d'Espanya

nant cites al cap d'un mes o un mes i mig. Moltes dones necessiten una atenció més ràpida», exposa la Clara, psicòloga del SARA, el servei d'atenció a la violència masclista de l'Ajuntament de Barcelona. Aquest servei compta amb una quarantena de professionals per atendre totes les dones de la capital catalana. «No està dimensionat», afegeix l'Àlex, treballador del SARA. A Catalunya les dones que estan en risc greu tenen accés a una vivenda alternativa, tot i que precària. «Es poden quedar tres mesos en una pensió. Fem el que podem per fer un seguiment però és clar que hi ha dones que se n'atipen i desapareixen», explica la Gemma, treballadora social.

És important destacar que el cicle de la violència porta un pe-

Hi ha 18 dones amb els seus fills que esperen accedir a una casa d'acollida

ríode d'ambivalència en què la víctima contacta amb l'agressor. El consistori argumenta que el finançament que els proporciona la Generalitat és «insuficient» i assegura que està ampliant la xarxa de vivendes per arribar-ne al centenar. De moment, n'hi ha 58. Però el problema de la vivenda és comú a tot Catalunya. «En el nostre servei estan sis mesos, i poden renovar-ne sis més. Però tots els serveis estan saturadíssims. Hi ha dones que decideixen tornar amb l'agressor perquè els diuen que els trobaran un lloc on començar una nova vida però després no és així», lamenta Jordi Garcia, treballador d'una de les vuit cases d'acollida que hi ha a Catalunya.

Segons el Govern, hi ha 18 dones amb els seus fills esperant per entrar en aquestes ca-

Després de 10 anys sense tocar el pressupost, la Conselleria de Feminismes ha augmentat un 10% el finançament dels SIE.

Catalunya obrirà set nous centres d'atenció a víctimes

E. C.
Barcelona

La Conselleria de Feminismes i Igualtat té previst continuar incrementant la xarxa de centres d'atenció especialitzada en la violència masclista (SIE), on les dones poden anar de manera confidencial i sense necessitar denúncia prèvia, fins i tot situar-la en 24 centres, set més dels que hi ha en l'actualitat. «És important per descongestionar aquest servei i per millorar la distribució territorial: ens falla la zona de la Catalunya Central i la zona de la Costa Brava. Hem de millorar en el tipus d'atenció i alleujar la forta pressió assistencial», anuncia a EL PERIÓDICO la directora general per a l'erradicació de les violències masclistes, Laia Rosich.

Fa més de 10 anys que la Generalitat compta amb una xarxa de serveis especialitzats per a l'atenció a la violència masclista. Aquests centres es dediquen a atendre les demandes perquè tant elles com els seus fills puguin apartar-se de la situació de violència i recuperar-se del trauma sofert, independentment del recorregut judicial. El 2019 hi havia vuit centres a tot Catalunya. En quatre anys el nombre de centres ja s'ha duplicat fins a arribar als 17 actuals. Però la xar-

xa segueix tensada i amb llistes d'espera.

Aquest 2023, la conselleria té previst obrir set nous centres. Així mateix, per compensar la inflació, el departament ha augmentat un 10% el finançament d'aquests serveis. «Sabem que no és suficient, però és un primer pas necessari, mai abans s'havia tocat el finançament d'aquest recurs», remarca Rosich. També recorda que el 2022 van contractar una professional més per a cada un d'aquests centres, que tenen plantilles de menys de 10 empleats.

No obstant, les treballadores d'aquests serveis denuncien que aquests augments són insuficients. Algunes d'elles s'han or-

ganitzat en una coordinadora que agrupa alguns dels centres existents. El 2021 van enviar les seves peticions a la conselleria. «Només n'han complert una de totes les que demanem: ens falta molt personal, i estem en una situació precària. Som professionals molt formades: amb carreres, màsters i postgraus, però estem cobrant sous que no ens reconeixen aquesta professionalització, estem a prop del salari mínim interprofessional», lamenta Magda Jou, treballadora d'un SIE.

Molta feina

Les empleades també parlen d'una situació de *burn out*, que porta a la fuga de moltes treballadores. «Vivim situacions molt tenses i que també ens afecten, amb una càrrega de treball enorme perquè no volem deixar cap dona sense ser atesa», afegeix una altra professional, Liliana Carballo. Una altra de les peticions de les empleades és que els serveis deixin d'estar subcontractats a entitats socials i s'assumeixin a la xarxa pública. Una cosa que la conselleria no preveu. «No tenim aquesta capacitat ni ens ho estem plantejant, el que sí que volem és fer externalitzacions ben fetes perquè les treballadores estiguin reconegudes. Tant aquesta conselleria com Drets Socials volem millorar el conveni que regula aquests treballadors», diu Rosich. ■

Àlex Guerrero

Protesta contra la violència masclista un 25-N a Manresa.

ses. «El problema que tenim és la sortida: no hi ha pisos per anar-hi després. Hi ha dones que han d'anar-se'n, però que no tenen ajudes, ni feina, ni pis al qual anar», explica Garcia. La Generalitat ho rebaixa. Segons Rosich, hi ha 35 pisos d'autonomia i 8 cases d'acollida, amb més de 300 places. Garcia assenyala dues problemàtiques més. Una, el padró. «Les que viuen a les cases no s'hi poden empadronar i els serveis socials no els permeten accedir a cap ajuda municipal». L'altra, «que els SIES van saturadíssims amb l'atenció psicològica».

Un altre aspecte a millorar és la detecció. Els serveis socials, les escoles o els sanitaris poden detectar i derivar els casos. Però això «depèn de com de col·lapsat estigui el centre i

La conselleria admet que falten recursos i anuncia un pla de millora

com de formats estiguin els professionals», assenyala Vanesa Sáez, treballadora social de l'Ajuntament de Barcelona. Als barris més vulnerables i amb més demanda, la detecció es fa molt més difícil. Fora de la capital, la saturació dels serveis socials és crònica a la majoria de municipis.

La directora general de feminismes no amaga que la situació ha de millorar, i ràpid. «El sistema d'atenció i recuperació és clau per combatre les violències masclistes. La majoria de les dones no denuncien i aquesta és la manera d'acompanyar-les», admet. Anuncia que la conselleria ha iniciat un pla d'avaluació de tots els serveis per determinar quines funcions correspon a cada un, quina ràtio de personal és la necessària i com s'ha de finançar. ■